Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VILJALONA
[*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2011. gada 21. decembrī[1]

Lieta C-336/09 P

Polijas Republika
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija — Lauksaimniecība — Tirgu kopīgā organizācija — Pārejas posma pasākumi, kas pieņemti, ņemot vērā jaunu dalībvalstu pievienošanos — Regula (EK) Nr. 60/2004 — Prasība atcelt tiesību aktu — Termiņš — Termiņa sākums — Nokavējums — Jauno dalībvalstu tiesības celt prasību par tiesību aktiem, kas pieņemti starp pievienošanās līguma parakstīšanas datumu un stāšanos spēkā — Tiesiska savienība — Eiropas Savienības vērtības — Tiesiska valsts — Dalībvalstu vienlīdzība saistībā ar Līgumiem

1. Četrus gadus pēc 2007. gada 23. oktobra sprieduma lietā Polija/Padome[2] par Polijas Republikas prasību atcelt Eiropas Savienības Padomes lēmumu, ko Tiesa noraidīja pēc būtības, nemaz neizskatot Padomes izvirzīto iebildi par nepieņemamību nokavējuma dēļ[3], Tiesai ir jāizskata apelācijas sūdzība par rīkojumu, ar kuru Vispārējā tiesa atzina par nepieņemamu nokavējuma dēļ – un tāpēc neizskatīja lietu pēc būtības – prasību atcelt tiesību aktu, ko Polijas Republika ļoti līdzīgos apstākļos šoreiz bija cēlusi par Eiropas Komisijas regulu[4]. Polijas Republika apelācijas sūdzībā lūdz Tiesu izskatīt tās Vispārējā tiesā izvirzītos argumentus, lai tiktu konstatēts, ka tās prasība nevarēja tikt atzīta par nepieņemamu nokavējuma dēļ, pamatojoties uz izsmeļošu ģenerāladvokāta Pojareša Maduru [*Poiares Maduro*] izvērtējumu viņa secinājumos saistībā ar tikko minēto lietu C-273/04, kas bija pamatā iepriekš minētajam spriedumam Polija/Padome. Ģenerāladvokāta analīze, kurai es lielā mērā piekrītu, ļaus man koncentrēt domas uz papildu iespējām.

I – Tiesvedības priekšvēsture, procedūra Vispārējā tiesā un pārsūdzētais rīkojums

2. Ar 2009. gada 10. jūnija rīkojumu lietā T-258/04 Polija/Komisija[5] Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesa [tagad – Vispārējā tiesa] noraidīja kā nepieņemamu noilguma dēļ, Polijas Republikas prasību atcelt 5. pantu, 6. panta 1.–3. punktu, 7. panta 1. punktu un 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu Komisijas 2004. gada 14. janvāra Regulā (EK) Nr. 60/2004, ar ko nosaka pārejas posma pasākumus cukura nozarē sakarā ar Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas pievienošanos[6].

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Lieta C-273/04 (Krājums, I-8925. lpp.).

3 — 33. punkts.

4 — Tiesā ap to pašu laiku tika iesniegta cita apelācijas sūdzība līdzīgā lietā, C-335/09 P Polija/Komisija, kas vēl atrodas izskatīšanā, par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru līdzīgā veidā un ar līdzīgu pamatojumu kā daļēji nepieņemama noilguma dēļ tika noraidīta Polijas Republikas prasība par citu Komisijas regulu.

5 — Turpmāk tekstā – "pārsūdzētais rīkojums".

6 — OV L 9, 8. lpp.

3. Šajā lietā Vispārējā tiesa norādīja, ka Regula Nr. 60/2004 tika publicēta 2004. gada 15. janvāra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un ka termiņš prasības celšanai par šo regulu attiecīgi beidzās 2004. gada 8. aprīlī. Tā kā Polijas Republika prasības pieteikumu Vispārējās tiesas kancelejā iesniedza 2004. gada 28. jūnijā, Vispārējā tiesa konstatēja, ka tas ticis iesniegts novēloti [7].

4. Vispārējā tiesa pieņēma Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, pamatojoties uz EKL 230. panta piektās daļas šauru piemērošanu. Tā atzina, ka prasība par Regulu Nr. 60/2004 tika celta pēc minētājā tiesību aktā noteiktā divu mēnešu termiņa beigām, kas aprēķināts no regulas publicēšanas dienas, un secināja, ka Polijas Republikas tiesības bija noilgušas [8], pēc tam arī noraidot Polijas Republikas izvirzītos dažādos argumentus.

5. Tika noraidīti kā šo pamatojumu neapšauboši argumenti par to, ka minētā regula nebija publicēta Eiropas Savienības 20 oficiālajās valodās [9], ka tās stāšanās spēkā bija pakārtota pievienošanās līguma spēkā stāšanās [10], ka tā bija adresēta visām dalībvalstīm, tostarp arī nākamajām dalībvalstīm [11].

6. Pēc tam Vispārējā tiesa centās pierādīt, ka šāda procesuālo termiņu šaura piemērošana, skaitot tos no Regulas Nr. 60/2004 publicēšanas dienas, nepārkāpa Polijas Republikas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā [12].

7. Izvērtējot prasības pieņemamību, Vispārējā tiesa arī atgādināja, ka no Kopienas tiesiskā regulējuma attiecībā uz procesuālajiem termiņiem šauras piemērošanas var atkāpties tikai būtisku izņēmuma apstākļu, neparedzētu apstākļu vai *force majeure* gadījumā [13]. Tai pat laikā šī jautājuma sakarā tā uzskatīja, ka Polijas Republika nepaskaidroja, kādēļ attiecībā uz to pastāvošie apstākļi esot neparedzēti un varētu likt atkāpties no procesuālo termiņu šauras piemērošanas principa, tādējādi pārkāpjot tiesiskās drošības principu.

8. Ar savu apelācijas sūdzību Polijas Republika lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto rīkojumu, pieņemt galīgo nolēmumu par prasību un tāpēc atzīt tās prasību par Regulu Nr. 60/2004 par pieņemamu un pieņemt tās pirmajā instancē izvirzītos prasījumus par lietas būtību.

II – Procedūra Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

9. Polijas Republika iesniedza šo apelācijas sūdzību Tiesas kancelejā 2009. gada 24. augustā. Tā savos rakstveida apsvērumos lūdza, lai tās apelācijas sūdzību izskata virspalātā.

10. Tā kā lietas dalībnieki šajā sakarā neiesniedza nevienu pieteikumu, Tiesa nolēma nenoturēt tiesas sēdi.

11. Polijas Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto rīkojumu;

— atcelt Regulas Nr. 60/2004 5. pantu, 6. panta 1.–3. punktu, 7. panta 1. punktu un 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu un

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

7 — Pārsūdzētā rīkojuma 42.–46. punkts.
8 — Pārsūdzētā rīkojuma 46., 70. un 71. punkts.
9 — Pārsūdzētā rīkojuma 48.–50. punkts.
10 — Pārsūdzētā rīkojuma 51. un 52. punkts.
11 — Pārsūdzētā rīkojuma 53.–56. punkts.
12 — Pārsūdzētā rīkojuma 57.–70. punkts.
13 — Pārsūdzētā rīkojuma 55. punkts.

12. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— apelācijas sūdzību noraidīt kā nepamatotu un

— piespriest Polijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III – Par apelācijas sūdzību

A – *Polijas Republikas argumenti*

13. Savas apelācijas sūdzības pamatošanai Polijas Republika izvirza piecus pamatus, kritizējot Vispārējās tiesas veikto pārbaudi par tās prasības par Regulu Nr. 60/2004 [14] pieņemamību.

14. Pirmkārt, Polijas Republika pārmet Vispārējai tiesai, ka tā, pārkāpdama Padomes 1958. gada 15. aprīļa Regulu Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas Kopienā lietojamās valodas [15], nosprieda, ka termiņš prasībai pret Regulu Nr. 60/2004 sākās dienā, kad to publicēja visās Eiropas Kopienu 15 valstu oficiālajās valodās un tātad pirms tās publicēšanas visās paplašinātās Kopienas oficiālajās valodās.

15. Otrkārt, Polijas Republika uzsver, ka Vispārējā tiesa kļūdaini nosprieda, ka pirms savas pievienošanās Eiropas Savienībai tā faktiski varēja celt prasību par Regulas Nr. 60/2004 atcelšanu, pamatojoties nevis uz EKL 230. panta otro daļu, kas it īpaši nosaka dalībvalstu beznosacījuma tiesības celt prasību, bet gan pamatojoties uz EKL 230. panta ceturtās daļas normām, proti, uz tāda paša pamata un tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz fiziskām vai juridiskām personām. No vienas puses un it īpaši tā uzsver, ka ar Regulu Nr. 60/2004 tās publicēšanas dienā, 2004. gada 15. janvārī, tika noteikti pienākumi tikai dalībvalstīm, kāda Polijas Republika principā nebija, minētie pienākumi uz to attiecās tikai nākotnē un tos piemēroja tikai no pievienošanās līguma faktiskās spēkā stāšanās dienas. No otras puses un pakārtoti Polijas Republika uzskata, ka minētās regulas publicēšanas dienā tā neatbilda EKL 230. panta ceturtajā daļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem par prasības pieņemamību.

16. Treškārt, Polijas Republika uzskata, ka, liedzot tai tiesības pakļaut Regulu Nr. 60/2004 likumības kontrolei, lai arī tā viņai bija adresēta kā dalībvalstij, Vispārējā tiesa ir pārkāpusi principu par tiesisku kopienu un Polijas Republikas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Tā piebilst, ka noteikumu par termiņiem prasību celšanai šaura piemērošana nevar radīt nevienlīdzību starp dažādām dalībvalstīm un it īpaši attiecībā uz veco un jauno dalībvalstu tiesību aizsardzību.

17. Ceturtkārt, Polijas Republika uzskata, ka, liedzot tai tiesības vērsties tiesā saistībā ar Regulu Nr. 60/2004, ar kuru prettiesiski ir grozīti nosacījumi par tās pievienošanos Eiropas Savienībai un pārkāpts no tas dalības Eiropas Savienībā izrietošais tiesību un pienākumu līdzsvars, Vispārējā tiesa ir pārkāpusi solidaritātes un labas ticības principu.

18. Visbeidzot, piektkārt, Polijas Republika uzsver, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, neizskatot argumentus par solidaritātes un labas ticības principa pārkāpumu un pietiekami nepamatojot pārsūdzēto rīkojumu.

B – *Analīze*

19. Gandrīz visos Polijas Republikas izvirzītajos piecos pamatos uzdoti nenoliedzami svarīgi jautājumi īpašajā un sarežģītajā Eiropas Savienības pakāpeniskas paplašināšanas ar citām Eiropas valstīm kontekstā. Polija iesniedza minēja pamatus iepriekš aprakstītajā kārtībā un šādā secībā Tiesai tos arī principā vajadzētu izskatīt.

14 — Pārsūdzētā rīkojuma 40.–71. punkts.

15 — OV 1958, 17, 385. lpp.

20. Tomēr šo dažādo pamatu starpā pastāv skaidri izteikta hierarhija. Manuprāt, it īpaši vērība ir jāpievērš trešajam pamatam, jo tas skar jautājumus par Savienības pamatiem, tādām vērtībām kā tiesiskums, uz kurām tā ir balstīta [16], principu par tiesisku savienību [17], kurā iestāžu tiesību akti tiek pakļauti "likumam" [18], kā arī Savienības strukturālo principu, kas nosaka dalībvalstu vienlīdzību saistībā ar Līgumiem [19], kas tagad iekļauts LES 4. panta 2. punktā [20]. Tomēr būtu jāatzīmē, ka Polijas Republikas otrajā pamatā izvirzītie argumenti šajā lietā par EKL 230. panta ceturtās daļas īpašo noteikumu piemērojamību "nākamajai" dalībvalstij noteikti netieši tiks izskatīti šajā analīzē.

21. Tomēr, pirms uzsākt šo divkāršo analīzi, ir jāatgādina, kā to arī Vispārējā tiesa darījusi pārsūdzētajā rīkojumā, Tiesas judikatūra, saskaņā ar kuru, no vienas puses, Kopienas tiesiskā regulējuma par procesuālajiem termiņiem šaura piemērošana atbilst tiesiskās drošības prasībām un nepieciešamībai izvairīties no jebkādas diskriminācijas vai patvaļīgas attieksmes tiesvedības ietvaros [21] un, no otras puses, no tā var atkāpties tikai būtisku izņēmuma apstākļu, neparedzētu apstākļu vai *force majeure* gadījumā, atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 45. panta otrajai daļai vai arī atvainojamas maldības gadījumā [22]. Ja šī lieta būtu jāizspriež, strikti piemērojot EKL 230. panta piekto daļu, ir skaidrs – nepastāvot vajadzībai ieslīgt detaļās –, ka prasība tātad noteikti būtu jāatzīst par pieņemamu. Tomēr Polijas Republikas izvirzītais trešais pamats mūs pretnostata jautājumam par to, vai šī gadījuma īpašajos apstākļos Tiesai nebūtu jāizšķiras par Savienības tiesību *secundum legem* vai pat *praeter legem* interpretāciju, kas varētu novest pie cita risinājuma.

22. Ar savu trešo pamatu Polijas Republika precizējot uzsver, ka Kopienu noteikumu par termiņiem prasību celšanai šaura piemērošana nedrīkstētu pieļaut nevienlīdzību "veco" un "jauno" dalībvalstu tiesas aizsardzībā. Dalībvalstīm nevar liegt to tiesības celt prasību, pamatojoties uz EKL 230. panta otro daļu, kurā definētas dalībvalstu tiesības vērsties tiesā un kas ir pamats viņu dabiskajām tiesībām uz to ekonomisko un sociālo interešu aizstāvību Savienības tiesās, ceļot prasību par tām adresētu tiesību aktu. Tāpēc Savienības iestādes nevarēja, izvēloties publicēšanas datumu tiesību aktam, kas adresēts visām dalībvalstīm, liegt jaunajām dalībvalstīm to tiesības uz tiesību aizsardzību. Šajā ziņā atsaukdamās uz 50. punktu ģenerāladvokāta Pojareša Maduru iepriekš minētajos secinājumos saistībā ar lietu Polija/Padome, Polijas Republika uzskata, ka, noraidot tās prasību kā nepieņemamu, Vispārējā tiesa ir acīmredzami pārkāpusi tiesiskuma principu un principu par tiesību efektīvu aizsardzību tiesā. Polijas Republika piemetina, ka pretēji tam, ko Vispārējā tiesa nosprieda pārsūdzētā rīkojuma 55. punktā, minētā situācija šajā lietā *par excellence* norāda uz būtiskiem izņēmuma apstākļiem.

16 — Izmantojot LES 2. pantā lietoto formulējumu.

17 — Saskaņā ar Tiesas šobrīd atzītu terminoloģiju skat. 2010. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-550/09 *E* un *F* (Krājums, I-6213. lpp., 44. punkts).

18 — Konstitucionālā harta, ko veido Līgumi, pārņemot formulējumu no 1986. gada 23. aprīļa sprieduma lietā 294/83 *Les Verts*/Parlaments (*Recueil*, 1339. lpp., 23. punkts).

19 — Lai arī Līgumos nav tiešas atsauces uz dalībvalstu vienlīdzības principu līdz pat Lisabonas līguma noslēgšanai, Tiesa atzina, ka tas tomēr ar tiem zināmā mērā bija nešķirami saistīts. Šajā ziņā skat. Zemanek, J., "The Principle of Equality", no: Kaddous, C., un Auer, A., *Les principes fondamentaux de la Constitution européenne*, Helbing & Lichtenhahn, LGDJ, 2006, 237. lpp.; Lenaerts, K., un Van Nuffel, P., "Advanced Integration and the Principle of Equality of Member States within the European Union", no: Kaddous, C., un Auer, A., op. cit., 245. lpp., īpaši 249. lpp. Skat. 1973. gada 7. februāra spriedumu lietā 39/72 Komisija/Itālija (*Recueil*, 101. lpp., 24. punkts) un 1979. gada 7. februāra spriedumu lietā 128/78 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, 419. lpp., 12. punkts). Skatīt arī no cita skatu punkta 1979. gada 29. marta spriedumu lietā 231/78 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, 1447. lpp., 9. punkts).

20 — Minētajā tiesību normā šajā sakarā ir pārņemts I-5. pants Līguma par Konstitūciju Eiropai projektā, kurā bija pieņemts iepriekš minētā principa judikatūrā izmantotais formulējums. Šajā ziņā skat. Piris, J.-C., *The Lisbon Treaty – A Legal and Political Analysis*, Cambridge University Press, 2010, 83. un 84. lpp.; Blanquet,M., I-5. pants, no: Burgorgue-Larsen, L., Levade, A., un Picod, F. (éd.), *Traité établissant une Constitution pour l'Europe*, 1. sējums, Bruylant, 2007, 96. lpp.

21 — Skat. it īpaši 1984. gada 12. jūlija spriedumu lietā 209/83 *Ferriera Valsabbia*/Komisija (*Recueil*, 3089. lpp., 14. punkts), kā arī 1992. gada 5. februāra rīkojumu lietā C-59/91 Francija/Komisija (*Recueil*, I-525. lpp., 8. punkts); 1998. gada 7. maija rīkojumu lietā C-239/97 Īrija/Komisija (*Recueil*, I-2655. lpp., 7.–9. punkts); 2002. gada 17. maija rīkojumu lietā C-406/01 Vācija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-4561. lpp., 20. punkts) un 2007. gada 8. novembra rīkojumu lietā C-242/07 P Beļģija/Komisija (Krājums, I-9757. lpp., 16. punkts).

22 — Skat. it īpaši 1979. gada 5. aprīļa spriedumu lietā 117/78*Orlandi*/Komisija (*Recueil*, 1613. lpp., 10. un 11. punkts) un 1994. gada 15. decembra spriedumu lietā C-195/91 P *Bayer*/Komisija (*Recueil*, I-5619. lpp., 26. punkts), kā arī 2007. gada 27. novembra rīkojumu lietā C-163/07 P *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret* un *Akar*/Komisija (Krājums, I-10125. lpp., 36. punkts); 2010. gada 14. janvāra rīkojumu lietā C-112/09 P *SGAE*/Komisija (Krājums, I-351. lpp., 20. punkts) un 2010. gada 16. novembra rīkojumu lietā C-73/10 P *Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert*/Komisija (Krājums, I-11535. lpp., 42. punkts).

23. Šajā lietā šādi tiek apšaubīti tie atvasināto tiesību akti, ko ES pieņēmusi starp pievienošanās līguma parakstīšanas datumu un tā spēkā stāšanās datumu, kas pieņemti, lai atbilstu minētā paplašināšanās procesa vajadzībām, un tātad piemērojami jaunajai dalībvalstij vai jaunajām dalībvalstīm, kas parakstījušas minēto līgumu.

24. Lai atbildētu uz tādējādi izvirzītajiem Polijas Republikas principiālajiem argumentiem, ir jāatskatās vēsturē, ko arī turpmākajos ļoti vispārēja rakstura apsvērumos ir mēģināts darīt.

25. No vienas puses, ir jāuzsver, ka Eiropas Savienība, ļoti specifisks veidojums salīdzinājumā ar citiem starptautisko tiesību subjektiem, valstu – un tautu – savienība, ir iesaistīta pastāvīgā tiesību normu radīšanā, kas nekad netiek pārtraukta un sasniedz līdz šai dienai starptautiskā organizācijā vēl neiepazītu intensitāti šā termina visplašākā nozīmē. Tā nav nejaušība, ka Eiropas Savienības tiesību sistēma strauji ir ieguvusi sev raksturīgās autonomijas, pārākuma un efektivitātes iezīmes [23].

26. No otras puses, ir jāuzsver, ka Eiropas Savienības, kurā sākotnēji bija sešas dalībvalstis, pakāpeniska paplašināšanās nav unikāla parādība, gluži pretēji, tā ir viens no tās mērķiem. Šādā skatījumā jaunas dalībvalsts iekļaušana Eiropas Savienībā ir process, kas ar katru reizi kļūst sarežģītāks un ir tieši saistīts ar tās integrācijas intensitāti un tās *acquis* augošo apjomu [24].

27. No tā izriet, ka Savienības tiesību sistēma, ja tā var teikt, nekad nebeidz funkcionēt un it īpaši paplašināšanās procesā tās tiesību normu radīšanu nedrīkst pārtraukt [25]. Tieši šī īpatnība ir pamats problēmai, ko radījuši tādi tiesību akti, ko Savienība pieņēmusi starp līgumu un pievienošanās aktu parakstīšanas datumu un to spēkā stāšanās datumu, kuru pieņemšanu var ietekmēt paplašināšanās process un kuri tāpēc ir publicēti pirms faktiskās pievienošanās, turklāt tie varēja arī nebūt spēkā pirms šī datuma. Pat ja līgumi un pievienošanās akti *ex ante* var paredzēt [26] šādas tiesību normu radīšanas saturu un sekas, tomēr ir pietiekami skaidrs, ka šādas iespējas, protams, ir visai ierobežotas.

23 — Skat. it īpaši Barents, R., *The Autonomy of Community Law*, Kluwer, 2004, un Simon, D., "Les fondements de l'autonomie du droit communautaire", no: *Droit international et droit communautaire – Perspective actuelles, trente-troisième colloque de la société française pour le droit international*, Pedone, 2000, 207. lpp.

24 — Nepastāv *acquis* definīcija, lai gan šis jēdziens ir izmantots pašos Līgumos. Kopīgā deklarācijā par kopējo ārpolitiku un drošības politiku, ko pieņēma pilnvarotie pārstāvji un kas pievienota pielikumā Galīgajam aktam par pievienošanās nosacījumiem un Līgumu pielāgojumiem – Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanās (OV 1994, C 241, 21. lpp., un OV 1995, L 1, 1. lpp.), *acquis communautaire* tomēr ir definēts kā "tiesības un pienākumi, kas saistīti ar ES sistēmas un tās institucionālā ietvara tiesībām un pienākumiem".

25 — Runa ir par visai specifisku problēmu attiecībā uz Līgumu tiesībām, kas it īpaši ievērojami atšķiras no plašāk izplatītās līgumu pagaidu piemērošanas. Skat. šajā ziņā LESD 218. panta 5. punktu (iepriekš – EKL 300. panta 2. punkts), kurā Padomei pēc sarunu vedēja priekšlikuma ir paredzēta iespēja pieņemt lēmumu par līguma pagaidu piemērošanu vēl pirms tā stāšanās spēkā. Šajā ziņā, piem., skat. Geslin, A., *La mise en application provisoire des traités*, Pedone, 2005; Verwey, D., *The European Community, the European Union and the International Law of Treaties*, T.M.C. Aser Press, 2004, 124. un nākamās lpp.; Mathy, D., "Commentaires de l'article 24 des conventions de Vienne de 1969 et 1986", no: Corten, O., un Klein, P., *La Convention de Vienne sur le droit des traités*, Bruylant, 2006, 1. sēj., 1045. lpp.; Lefeber, R., "The provisional Application of Treaties", no: Klabbers, J., un Lefeber, R., *Essays on the Law of Treaties. A Collection of Essays in Honour of Bert Vierdag*, Nijhoff, 1998, 81. lpp., un Vignes, D., *Une notion ambiguë: la mise en application provisoire des traités*, AFDI, 1972, 181. lpp.

26 — Šāda iespēja Savienības tiesībās nav retums. Šiem līdzīgi noteikumi ir atrodami 2. panta 3. punktā 2004. gada pievienošanās līgumā, uz kura ir balstīta Regula Nr. 60/2004, 1994. gada pievienošanās līgumā (Austrijas Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste) (2. panta 3. punkts), kā arī 1985. gada pievienošanās līgumā (Spānijas Karaliste un Portugāles Republika) (2. panta 3. punkts). 2005. gada pievienošanās līgumā (Bulgārijas Republika un Rumānija) (4. panta 3. punkts) ir ietverti līdzīga veida noteikumi. Skat. arī Eiropas Kopienu Padomes 1985. gada 11. jūnija Lēmumu par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos Eiropas Ogļu un tērauda kopienai (OV 1985, L 302, 5. lpp.). Savukārt 1972. gada pievienošanās līgumos (Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste) un 1979. gada pievienošanās līgumā (Grieķijas Republika) nebija šādu tiesību normu. Neiedziļinoties detaļās, ir jāatzīmē, ka Tiesai jau ir nācies saskarties ar instrumentiem, kas, lai arī atšķirīgi, tomēr neatbilst šādām raizēm. Skat. it īpaši 1997. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-259/95 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-5303. lpp.). Šādi noteikumi ir rezultāts bagātīgajai Savienības iestāžu par pievienošanās līgumu izstrādāšanu ieviešanas praksei, lai kādu iemeslu dēļ tie arī būtu iekļauti pievienošanās līgumos. To galvenais mērķis ir ļaut Savienības iestādēm īstenot ierobežotu skaitu pasākumu, kas vajadzīgi pievienošanās procesā, bet kurus nevar pieņemt pirms līguma un pievienošanās aktu parakstīšanas un tādējādi integrēt a*cquis communautaire*.

28. Tas mums liek pievērsties Savienības atvasinātajām tiesībām, ko piemēro gan vecajām, gan jaunajām dalībvalstīm, lai arī šīs pēdējās minētās nav "piedalījušās" to izstrādē [27].

29. Pilnvaras, kas Savienības iestādēm piešķirtas ar tādiem noteikumiem kā pievienošanās līguma 2. panta 3. punkts, pieņemt atvasināto tiesību aktu starp minētā līguma parakstīšanas datumu un tā stāšanos spēkā rada nevienlīdzīgu attieksmi pret divām dalībvalstu grupām: pirmajā grupā atrodas valstis, kas pirms minēto tiesību aktu pieņemšanas jau bija dalībvalstis un tātad piedalījās to izstrādē, bet otrajā grupā – valstis, kas vēl nebija dalībvalstis un tāpēc nevarēja piedalīties minēto aktu izstrādē [28].

30. Šajā sakarā ir jāuzsver, ka ideja par tiesisku savienību, šobrīd – tiesiskas valsts vērtība, ne vien nosaka pamattiesību ievērošanu un iestāžu pakļaušanu kontrolei par to tiesību aktu atbilstību Līgumos ietvertajai konstitucionālajai hartai [29], kā arī vispārējiem tiesību principiem [30], bet arī Savienības atvasināto tiesību demokrātisku radīšanu, kas nozīmē līdzvērtīgas dalības iespējas visām dalībvalstīm [31] vai nu tieši ar Eiropas Parlamenta deputātu starpniecību, vai ar dalībvalstu pārstāvju starpniecību Eiropadomē vai Padomē [32], vai arī netiešā veidā deleģējot pilnvaras Padomē [33] vai tagad – Padomē un Parlamentā [34].

31. Tomēr ir svarīgi atzīmēt, ka nākamo dalībvalstu nepiedalīšanos šādos īpašos apstākļos pieņemtu tiesību aktu izstrādē var, protams, – kā tas ir noticis šajā lietā – pamatot ar primārajiem tiesību aktiem, šajā gadījumā – līgumu un/vai pievienošanās aktiem [35]. Pievienošanās aktos un līgumos noteikti var ietvert jaunas tiesību normas, ko paredzēts piemērot visām dalībvalstīm, gan jaunajām, gan vecajām, lai arī jaunās nevarēja "piedalīties" to izstrādē, ar nosacījumu, ka tās ir piekritušas, parakstot un ratificējot minētos līgumus un tiesību aktus.

27 — Tādējādi radītu atvasināto tiesību pirmā pazīme ir tā, ka jaunās dalībvalstis nevar "piedalīties" to izstrādē, lai arī viņas ir šo tiesību galvenās adresātes. Protams, pievienošanās aktos vienmēr ir liela vērība veltīta tam, lai izveidotu īpašas procedūras konkrētu lēmumu un citu pasākumu pieņemšanai pirmspievienošanās periodā. Šādu procedūru esamība, kas kandidātvalstīm pamatā rada vienkāršu iespēju tikt uzklausītām, neizslēdz iespēju, ka tās "nepiedalās" tādu pasākumu pieņemšanā, kas turklāt nav formāli pieņemti saskaņā ar *acquis communautaire*. Skat. šajā gadījumā "informācijas un konsultācijas procedūras noteiktu lēmumu un citu pasākumu pieņemšanai pirmspievienošanās periodā", kas pievienotas pielikumā 2003. gada pievienošanās aktiem (OV 2003, L 236, 987. lpp.).

28 — Šajā sakarā jānorāda, ka savā iepriekš minētajā 2009. gada 10. jūnija spriedumā lietā T-257/04 Polija/Komisija (Krājums, II-1545. lpp., 235. punkts) Vispārējā tiesa konstatēja, ka Polijas Republika Komisijas 2003. gada 10. novembra Regulas (EK) Nr. 1972/2003 par pārejas posma pasākumiem, kas jānosaka attiecībā uz lauksaimniecības produktu tirdzniecību Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas pievienošanās dēļ (OV L 293, 3. lpp.), pieņemšanā piedalījās tikai novērotāja statusā.

29 — Citējot vienu no Kopienas kritērijiem, pēc tam – tiesiskas savienības kritērijiem, uz kuru Tiesa ir vairākkārt atsaukusies kopš sava iepriekš minētā 1986. gada 23. aprīļa sprieduma lietā *Les Verts*/Parlaments (23. punkts). Skat. arī 2003. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-15/00 Komisija/EIB (*Recueil*, I-7281. lpp., 75. punkts); 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-229/05 P *PKK* un *KNK*/Padome (Krājums, I-439. lpp., 109. punkts); 2008. gada 3. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (Krājums, I-6351. lpp., 281. punkts), kā arī spriedumu lietā *E* un *F* (minēts iepriekš, 24. punkts).

30 — Skat. it īpaši 2002. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome (*Recueil*, I-6677. lpp., 38. punkts) un 2006. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-232/05 Komisija/Francija (Krājums, I-10071. lpp., 57. punkts).

31 — LESD 4. panta 2. punkts.

32 — Šajā ziņā skat. arī ģenerāladvokāta Pojareša Maduru secinājumu lietā C-411/06 Komisija/Parlaments un Padome (Krājums, I-7585. lpp.) 6. punktu un 5. zemsvītras piezīmi.

33 — Pamatojoties uz EKL 202. pantu. Šajā sakarā pietiek atsaukties uz tiesību normām par komitoloģijas procedūru; Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmums 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (OV L 184, 23. lpp.). Skat. arī vienošanos starp Eiropas Parlamentu un Komisiju par īstenošanas noteikumiem Padomes Lēmumam 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību, kas grozīts ar Lēmumu 2006/512/EK (OV 2008, C 143, 1. lpp., un grozījumi OV C 154, 24. lpp.). Skat. it īpaši Piris, J.-C., "La comitologie: vers l'épilogue d'une longue saga", no: *Chemins d'Europe, Mélanges en l'honneur de Jean-Paul Jacqué*, Dalloz, 2010, 547. lpp.; Jacqué, J.-P., "L'éternel retour – Réflexions sur la comitologie", no: *Mélanges en hommage à Jean-Victor Louis*, Éditions de l'ULB, 2003, 211. lpp., un Lenaerts, K., un Verhoeven, A., *Towards a Legal Framework for Executive Rule-Making in the EU? The Contribution of the New Comitology Decision*, CMLR, 2000, 645. lpp.

34 — Jāuzsver, ka LESD 291. pants izmainīja Komisijas izpildvaras pilnvaras. Skat. šajā ziņā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulu (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 13. lpp.), ar ko grozīts iepriekš minētais Lēmums 1999/468. Skat. Craig, P., *Delegated Acts, Implementing acts and the new Comitology Regulation*, European Law Review, 2011, Nr. 5, 671. lpp., un Edenharter, A., *Die Komitologie nach dem Vertrag von Lissabon: Verschiebung der Einflussmöglichkeiten zugunsten der EU-Kommission? Die öffentliche Verwaltung*, 2011, 645. lpp.

35 — Tiks vienīgi atgādināts, ka Tiesa nosprieda, ka pievienošanās akta protokoli un pielikumi ir primārās tiesību normas un tās, ja vien pievienošanās aktā nav noteikts citādi, drīkst apturēt grozīt vai atcelt vienīgi ar pamatlīgumos paredzētajām procedūrām (skat. 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-445/00 Austrija/Padome, *Recueil*, I-8549. lpp., 62. punkts). Vispārējā tiesa savukārt nosprieda, ka pievienošanās akta tiesību norma var būt juridiskais pamats, lai pieņemtu tiesību normu radīšanas pasākumus (skat. Vispārējās tiesas 2002. gada 11. septembra spriedumu lietā T-70/99 *Alpharma*/Padome, *Recueil*, II-3495. lpp., 106. un 107. punkts).

32. Šo pēdējo minēto īpatnību var viegli pieņemt, ciktāl tā izriet no "lietu dabas" [36]. Savukārt uzdevums izskaidrot to, kāpēc nav tāda tiesību aizsardzības līdzekļa, kas ļautu jaunajām dalībvalstīm pakļaut pārbaudei tiesā šādos apstākļos pieņemtus tiesību aktus, ir daudz sarežģītāks.

33. Ir acīmredzams, ka "nākamās" dalībvalstis nekādā veidā nevar iesaistīties Savienības tiesību izstrādē, tostarp ar to pārstāvjiem Padomē, kamēr tās vēl faktiski nav Savienības dalībvalstis.

34. Nevienlīdzība saistībā ar attiecīgajiem līgumiem šajā lietā tomēr nav šāda, bet gan tāda, kas izriet no tā, ka jaunās dalībvalstis ar līdzīgiem nosacījumiem kā vecās dalībvalstis nevar izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus pret šādi pieņemtiem tiesību aktiem katru reizi, kad termiņi prasību celšanai par šādiem aktiem beidzas datumā, kad tās faktiski kļūst par dalībvalstīm, vienkārši to publicēšanas datuma dēļ [37].

35. Šajā sakarā par pamatu ir jāņem princips, kas šobrīd ietverts LES 4. panta 2. punktā, saskaņā ar kuru "Savienība respektē dalībvalstu vienlīdzību saistībā ar Līgumiem", kas izslēdz jebkādu nepamatotu nevienlīdzību starp dalībvalstīm [38]. Tomēr nav viegli rast pamatojumu nevienlīdzībai, kas izriet no tā, ka valsts, kurai tāpat kā jebkurai citai dalībvalstij ir jāievēro tiesību akts, attiecībā pret minēto tiesību aktu atrodas vienkāršas piekrišanas attiecībās, kas izslēdz visas citas attiecības.

36. Šai lietai līdzīgā situācijā vecās dalībvalstis tā vai citādi ir "piedalījušās" šādos apstākļos pieņemtu tiesību aktu izstrādē un tādējādi tās var priviliģētu prasītāju statusā tieši celt prasību tiesās pret šiem tiesību aktiem, pamatojoties uz EKL 230. panta otro daļu un ievērojot EKL 230. panta piektajā daļā noteiktos termiņus. Savukārt jaunajām dalībvalstīm, kurām katrā ziņā nebija iespējas "piedalīties" šādu tiesību aktu izstrādē, tādējādi ir liegta arī jebkāda iespēja minētos aktus pārsūdzēt. Agrāk šādos apstākļos pieņemtu un piemērotu tiesību aktu apzīmēšanai tika izmantots termins "ukazs". Tomēr tiesību akts, kura nolūks tādējādi ir tikai nodrošināt paklausību, ir uzskatāms par strukturāli svešu tiesiskas savienības idejai. Ja iespēja piedalīties tiesību akta izstrādē nevar vispārīgi tikt garantēta visām dalībvalstīm, kurām tas adresēts, tad ar sākotnējo tiesiskas savienības ideju nav savienojams tas, ka tiek izslēgts jebkāds tiesību aizsardzības līdzeklis, lai vērstos pret minēto tiesību aktu.

37. Protams, nav sarežģīti principā atzīt, ka līgumi un pievienošanās akti skaidri paredz īpašus noteikumus attiecībā uz tiesību aizsardzības līdzekļiem vai pat, līdz zināmai robežai, minēto tiesību aizsardzības līdzekļu ierobežošanu.

38. Savukārt tiesiskas savienības ideja paredz, ka, vismaz, ja nav skaidru primāro tiesību noteikumu, nedrīkst liegt tiesības celt prasību jaunajām dalībvalstīm, kurām adresēti šie tiesību akti, kas pieņemti starp līgumu un tiesību aktu par to pievienošanos parakstīšanas un spēkā stāšanās datumu. Tā paredz, ka minētajām dalībvalstīm šādā statusā un no brīža, kad tās šo statusu ieguvušas, ir jābūt iespējai pieņemamos termiņos celt prasību par atvasinātajām tiesībām, kuras paredzēts piemērot paplašinātai Savienībai, kuras izveidē tām nebija iespēju piedalīties.

39. Tām šādai iespējai ir jābūt kā dalībvalstīm, nevis kā vienkāršām juridiskām personām [39] vai trešām valstīm.

40. Pirmkārt, šie tiesību akti attiecas uz tām kā "nākamajām" dalībvalstīm, nevis juridiskām personām vai trešām valstīm, un kā dalībvalstīm, ja par tādām tās ir kļuvušas faktiski, tām minētos aktus arī piemēro [40]. Šo tiesību aktu normas tādējādi uz tām kā dalībvalstīm attiecas oficiāli un šādā statusā tām ir jābūt iespējai izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus.

36 — Kā to bieži minēja barons Delabrēds (Monteskjē, *De l'esprit des lois* [Par likumu garu], 1748).

37 — Tiesības celt prasību, kas ir atkarīgas no nejaušiem apstākļiem, proti, tiesību akta publicēšanas datuma, tātad ir pakļautas nejaušībai.

38 — Jāatgādina, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja noraidīt jaunās dalībvalsts piedāvāto pievienošanās akta tiesību normu interpretāciju kā tādu, "kas noved pie nepieņemamām sekām vienlīdzības starp dalībvalstīm attiecībā uz dažiem kopējā tirgus darbības pamatprincipiem kontekstā" (skat. 1979. gada 29. marta spriedumu lietā Komisija/Apvienotā Karaliste, minēts iepriekš, 9. punkts).

39 — Kā Tiesa nosprieda attiecībā uz Eiropas Parlamenta aktīvas rīcības pilnvarām, EKL 230. panta ceturtās daļas "sistēma" nav "piemērota" dalībvalsts prasībai atcelt tiesību aktu (skat. 1990. gada 22. maija spriedumu lietā C-70/88 Parlaments/Padome, *Recueil*, I-2041. lpp., 14. punkts).

40 — Šajā jautājumā pēc analoģijas skat. 2000. gada 5. decembra spriedumu lietā C-477/98 *Eurostock* (*Recueil*, I-10695. lpp., 58. punkts), kā arī 2011. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-346/09 *Denkavit Nederland* u.c. (Krājums, I-5517. lpp., 65. un 66. punkts).

41. Turklāt un otrkārt, minētajām jaunajām dalībvalstīm jābūt tiesībām celt prasību atbilstoši EKL 230. pantam ar tādiem pašiem nosacījumiem kā citām dalībvalstīm, ar nosacījumiem, kurus pēdējās minētās ir izmantojušas, "piedaloties" šā tiesību akta izstrādē, tāpat kā vecās dalībvalstis. Šajā sakarā ir jāņem vērā, ka tā nav nejaušība, ka dalībvalstīm [41] tāpat kā Parlamentam [42], Padomei un Komisijai [43] saskaņā ar doktrīnā ietverto formulējumu piemēro "priviliģētu" prasītāju statusu.

42. Tādējādi EKL 230. panta interpretācija, kas lika pasludināt par nepieņemamu Polijas Republikas celto prasību par Regulu Nr. 60/2004 tikai tāpēc, ka tā tika celta pēc divu mēnešu termiņa pēc tās publicēšanas datuma, ir jāuzskata kā pretrunā esoša tiesiskas valsts vērtībām un vienlīdzīgas attieksmes principam pret dalībvalstīm saistībā ar Līgumiem [44].

43. Tāpēc ir jāatbalsta Polijas Republikas formulētie argumenti otrā un trešā pamata ietvaros un, neizskatot citus pamatus, jāatceļ pārsūdzētais rīkojums.

44. Atliek izskatīt jautājumu, kas nav mazsvarīgs, par Tiesai pieejamajām iespējām, lai novērstu varbūtību, ka tāda Līgumu interpretācija, kas izslēdz jaunas dalībvalsts tiesības celt prasību par tiesību aktiem, kuri pieņemti un publicēti starp līguma parakstīšanas un spēkā stāšanās datumu, un tiesību aktiem, ar kuriem atzīta tās pievienošanās, tādējādi var apdraudēt tiesiskas valsts vērtību un vienlīdzīgas attieksmes pret dalībvalstīm saistībā ar Līgumiem principu un dalībvalsts prioritāras tiesības celt prasību šai lietai līdzīgā situācijā.

45. Ģenerāladvokāta Pojareša Maduru secinājumos saistībā ar iepriekš minēto spriedumu lietā Polija/Padome [45] ir vērojami divi iespējami risinājumi, pirmais risinājums būtu *praeter legem*, otrais – *secundum legem*.

46. Lai arī atzīstot, ka Tiesa var izmantot pirmo risinājumu saskaņā ar ģenerāladvokāta Pojareša Maduru formulēto priekšlikumu viņa iepriekš minētajos secinājumos saistībā ar lietu C-273/04Polija/Padome [46], es tomēr sliecos par labu otrajam risinājumam – interpretācijai, atsaucoties uz Līgumu garu un sistēmu, saskaņā ar spriedumiem, ar kuriem Tiesa vispirms atzina Parlamenta pasīvas rīcības pilnvaras [47], pēc tam – aktīvas rīcības pilnvaras [48].

47. Atgādinājumam: iepriekš minētajā spriedumā *Les Verts*/Parlaments Tiesai bija jāizskata jautājums par to, vai par Parlamenta pieņemtajiem tiesību aktiem var tikt celta prasība atcelt tiesību aktu, pamatojoties uz EEK līguma 173. pantu [49], neskatoties uz to, ka tolaik šī tiesību norma attiecās tikai uz Padomes un Komisijas tiesību aktiem.

41 — Skat. it īpaši 1979. gada 12. jūlija spriedumu lietā 166/78 Itālija/Padome (*Recueil*, 2575. lpp., 5. un 6. punkts), kā arī 1988. gada 23. februāra spriedumu lietā 131/86 Apvienotā Karaliste/Padome (*Recueil*, 905. lpp., 6. punkts).

42 — Kopš stājies spēkā Nicas līgums.

43 — Skat. it īpaši 1987. gada 26. marta spriedumu lietā 45/86 Komisija/Padome (*Recueil*, 1493. lpp., 3. punkts), kā arī 2003. gada 21. janvāra spriedumu lietā C-378/00 Komisija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-937. lpp., 28. punkts).

44 — Šajā sakarā jāpiebilst, ka tiesības celt prasību, kas jāatzīst attiecībā uz jaunu dalībvalsti, kas atrodas Polijas Republikai līdzīgā situācijā, par Regulu Nr. 60/2004 nevar vispārināt, pamatojoties uz 2007. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-299/05 Komisija/Parlaments un Padome (Krājums, I-8695. lpp., 29. un 30. punkts), kuru Vispārējā tiesa piemēroja savā iepriekš minētajā spriedumā lietā Polija/Komisija (69.–73. punkts), kas ir apelācijas sūdzības spriedumā lietā C-335/09 P Polija/Komisija pamatā. Šādas tiesības celt prasību nevar būt atkarīgas no iestāžu iespējamo grozījumu to tiesību aktos nejaušā rakstura.

45 — 54.–60. punkts.

46 — Skat. 59. punktu. Tā kā jaunai dalībvalstij Kopienas tiesību aktu piemēro tikai ar nosacījumu, ka līgums un pievienošanās akts ir stājies spēkā un no tā spēkā stāšanās dienas, EKL 230. panta piektajā daļā paredzētais termiņš prasības celšanai nevar sākties pirms minētā akta stāšanās spēkā.

47 — Spriedums lietā *Les Verts*/Parlaments (minēts iepriekš, 23.–26. punkts).

48 — 1990. gada 22. maija spriedums lietā Parlaments/Padome (minēts iepriekš, 11.–27. punkts).

49 — Iepriekš EKL 230. pants, šobrīd – LESD 263. pants.

48. Pamatojoties uz tiesiskas kopienas ideju un atzīstot Līgumus kā "konstitucionālo hartu", Tiesa nosprieda, ka tāda EEK līguma 173. panta interpretācija, kas izslēgtu Eiropas Parlamenta tiesību aktus, kas pieņemti līguma darbības jomā, no tiem aktiem, par kuriem var tikt celta prasība, novestu pie rezultāta, kas būtu pretējs gan līguma garam, kāds tas ietverts EEK līguma 164. pantā [50], gan tā sistēmai, ja šādi tiesību akti varētu ierobežot dalībvalstu vai citu iestāžu pilnvaras vai arī pārsniegt to autora pilnvaras, nepastāvot iespējai tos pakļaut tās kontrolei. Tāpēc tā secināja, šajā jautājumā ievērojot ģenerāladvokāta Mančīni [*Mancini*] secinājumus [51], ka prasības atcelt Eiropas Parlamenta tiesību aktus bija pieņemamas, ar nosacījumu, ka šie akti ir pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas "vis-à-vis" trešām personām.

49. Turklāt, kā to savu iepriekš minēto secinājumu saistībā ar spriedumu lietā Polija/Padome 27. punktā norādīja ģenerāladvokāts Pojarešs Maduru [52], neraugoties uz to, ka Parlamentam nebija tiesību celt prasību par tiesību akta atcelšanu atbilstoši EEK līguma 173. pantam vai EAEK līguma 146. pantam, Tiesa, ņemot vērā pienākumu nodrošināt līguma radīto institucionālo līdzsvaru, kas tai uzlikts ar EEK līguma 164. pantu, un tādējādi nodrošināt Eiropas Parlamenta prerogatīvu ievērošanas pārbaudi tiesā, atzina, pastāvot nosacījumam [53], par pieņemamām minētās iestādes prasības atcelt Padomes vai Komisijas tiesību aktu, tādējādi izejot ārpus savas sākotnējās judikatūras [54]. Tiesa tādējādi nosprieda, ka "procesuālais robs", ko radījusi tiesību normas, kas paredzētu Parlamenta tiesības celt prasību, neesamība, nevar "prevalēt pār pamatinteresēm, kas saistās ar šī institucionālā līdzsvara ievērošanu un uzturēšanu" [55].

50. Tādējādi tiesa divos gadījumos deva priekšroku Līgumu *praeter legem* interpretācijai, jo citādi nebija iespējams garantēt tiesības uz faktisku tiesību aizsardzību, kas ir būtiska tiesību savienības sastāvdaļa, visu personu tiesību aizsardzību pret Eiropas Parlamenta tiesību aktiem, kas pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas "vis-à-vis" šai personai, pirmajā gadījumā, un Eiropas Parlamenta tiesības celt prasību par citu iestāžu tiesību aktiem, kas pārkāpj tā prerogatīvas un tādējādi institucionālo līdzsvaru, otrajā gadījumā.

51. Varētu pat piebilst, ka *praeter legem* interpretācija it īpaši varētu tikt izmantota katru reizi, kad tā sniedz vienīgo derīgo atbildi uz jautājumu, kas nav paredzēts Līgumos, būtiski apšaubot kādu no LES 2. pantā uzskaitītajām Savienības vērtībām [56].

52. Vienlīdzīgas attieksmes princips pret dalībvalstīm saistībā ar Līgumiem kopā ar tiesiskas valsts vērtību prasa atzīt jauno dalībvalstu tiesības celt prasību par Savienības iestāžu pieņemtajiem tiesību aktiem šai lietai līdzīgos apstākļos. Ņemot vērā prasības attiecībā uz juridisko situāciju drošību, šādām tiesībām celt prasību, ja nav īpašas tiesību normas un pēc analoģijas ar EKL 230. panta piektās daļas noteikumiem, ir jāiekļaujas šajā tiesību normā noteiktajā termiņā, skaitot no minētā pievienošanās līguma spēkā stāšanās dienas.

IV – Par prasību par Regulu Nr. 60/2004

53. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 61. panta pirmajai daļai, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

50 — Iepriekš EKL 220. pants, šobrīd tiesību norma ietverta LES 19. pantā.

51 — Skat. 6. un 7. punktu secinājumos saistībā ar spriedumu lietā *Les Verts*/Parlaments, minēts iepriekš.

52 — 55. punkts.

53 — Prasība bija pieņemama tikai tad, ja tā bija vērsta uz Eiropas Parlamenta pilnvaru saglabāšanu un ja tā bija balstīta uz pamatiem, kas saistīti ar šo pilnvaru pārkāpumu.

54 — Tiesa savā 1988. gada 27. septembra spriedumā lietā 302/87 Parlaments/Padome (*Recueil*, 5615. lpp., 26.–28. punkts) atzina, ka saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem nebija iespējams atzīt Eiropas Parlamenta tiesības celt prasību, pretēji tam, ko secinājis ģenerāladvokāts Darmons [*Darmon*].

55 — 1990. gada 22. maija spriedums lietā Parlaments/Padome, minēts iepriekš, 26. punkts.

56 — Constantinesco, V., "The ECJ as a Law-Maker: praeter aut contra legem", no: D. O'Keefe (ed.), *Judicial Review in European Union Law – Liber Amicorum in Honour of Lord Slynn of Hadley*, Kluwer Law International, 2000, 73. lpp.

54. Ja Tiesai ir vajadzīgā informācija, lai pieņemtu galīgo spriedumu par Komisijas Vispārējā tiesā izvirzīto iebildi par nepieņemamību [57], tomēr tā nav gadījumā attiecībā uz Polijas Republikas prasības izskatīšanu pēc būtības.

55. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Polijas Republikas prasība, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegta 2004. gada 28. jūnijā, nebija nokavēta, tāpēc Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību, kurā tā atsaucas tikai uz tiesību izbeigšanos, ir jānoraida un Polijas Republikas prasība jāatzīst par pieņemamu.

56. Polijas Republika lūdz arī Tiesu pieņemt galīgo nolēmumu par prasības par Regulu Nr. 60/2004 pamatotību atbilstoši Tiesas Statūtu 61. pantam un lūdz formāli atcelt minētās regulas 5. pantu, 6. panta 1., 2. un 3. punktu, 7. panta 1. punktu un 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Tā uzskata, ka tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu, atsaucoties šajā ziņā uz sakritību starp šajā lietā izvirzītajiem iebildumiem un lietā T-257/04, kas bija par pamatu iepriekš minētajam spriedumam Polija/Padome, izvirzītajiem iebildumiem. Polijas Republika arī precizē, ka tā pilnībā uztur visus pamatus, kas šajā ziņā izvirzīti gan prasības pieteikumā, gan atbildes rakstā pirmajā instancē.

57. Tā kā Vispārējā tiesa pilnībā noraidīja kā nepieņemamu prasību par Regulu Nr. 60/2004, neizskatot Polijas Republikas izvirzītos pamatus [58], šī lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai sprieduma taisīšanai par Polijas Republikas prasījumiem atcelt Regulu Nr. 60/2004 [59].

V – Secinājumi

58. Tādēļ es iesaku Tiesai nospriest šādi:

1) atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2009. gada 10. jūnija rīkojumu lietā T-258/04 Polija/Komisija;

2) noraidīt Komisijas Eiropas Savienības Vispārējā tiesā izvirzīto iebildi par nepieņemamību;

3) nodot lietu atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai sprieduma taisīšanai par Polijas Republikas prasījumiem atcelt 5. pantu, 6. panta 1., 2. un 3. punktu, 7. panta 1. punktu un 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu Komisijas 2004. gada 14. janvāra Regulā (EK) Nr. 60/2004, ar ko nosaka pārejas posma pasākumus cukura nozarē sakarā ar Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas pievienošanos;

4) Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.

57 — Skat. it īpaši 2003. gada 15. maija spriedumu lietā C-193/01 P *Pitsiorlas*/Padome un ECB (*Recueil*, I-4837. lpp., 32. punkts); 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-521/06 P *Athinaïki Techniki*/Komisija (Krājums, I-5829. lpp., 66. punkts); 2009. gada 9. jūlija spriedumu lietā C-319/07 P *3F*/Komisija (Krājums, I-5963. lpp., 99. punkts), kā arī 2010. gada 18. novembra spriedumu lietā C-322/09 P *NDSHT*/Komisija (Krājums, I-11911. lpp., 65. un 66. punkts).

58 — Šajā ziņā skat. it īpaši 2010. gada 16. decembra spriedumu lietā C-362/09 P *Athinaïki Techniki*/Komisija (Krājums, I-13275. lpp., 79. punkts); 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-506/08 P Zviedrija/*MyTravel* un Komisija (Krājums, I-6237. lpp., 126. punkts), kā arī 2011. gada 13. oktobra spriedumu lietā C-463/10 P un C-475/10 P *Deutsche Post* un Vācija/Komisija (Krājums, I-9639. lpp., 81. un 82. punkts).

59 — Tas, ka Vispārējai tiesai jau ir bijusi iespēja lemt par Regulas Nr. 60/2004 spēkā esamību kā daļu no iebildes par nepieņemamību citā lietā (šajā gadījumā 2009. gada 2. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-300/05 un T-316/05 Kipra/Komisija, Krājums, 43.–153. punkts), nevar, neskatoties uz dažu izvirzīto pamatu un argumentu līdzīgumu, mainīt šos secinājumus.